

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลดงคู

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

(ฉบับทบทวน)

สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชชนาลัย

จังหวัดสุโขทัย

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) อยู่บนความตั้งใจที่จะให้แผนมีจุดเน้นและเป้าหมาย ของการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สามารถบ่งบอกทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนที่ประเทศควรมุ่งไปในระยะ ๕ ปีถัดไป โดยเป็นผลที่เกิดจากกระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ทั้งสถานะของทุนในมิติต่าง ๆ บทเรียนของการพัฒนาที่ผ่านมา ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยและเงื่อนไขที่จะมีอิทธิพล ต่อองค์ประกอบต่าง ๆ โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว โดยให้ความสำคัญกับ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ควบคู่กับการรักษาความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต การให้บริการ และการบริโภคเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

เอกสารแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลฉบับนี้ จัดทำเพื่อวัตถุประสงค์ประกอบการปฏิบัติงาน การประสานงาน การบูรณาการ โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในตำบล เพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกรทุกด้านภายใต้การดำเนินงานของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลฉบับนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนตำบล และคณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ได้ร่วมกันพิจารณาสังเคราะห์ และเสนอแนวทางการเกษตรในการดำเนินการจัดทำเป็นอย่างดี ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสุกิติ วงศ์โดยหวัง

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล

อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	
๑.๒.๑ ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๑.๒.๒ พื้นที่ป่า	๓
๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๔
๑.๓ สภาพภูมิอากาศ	
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๕
๑.๓.๒ ฤดูกาล	๕
๑.๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๕
๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๕
๑.๔ เส้นทางคมนาคม	
๑.๔.๑ เส้นทางคมนาคม	๕
๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๑.๕.๑ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๐
๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	
๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๑.๖.๒ จำนวนครัวเรือน	๑๑
๑.๖.๓ การศึกษา	๑๒
๑.๖.๔ การสาธารณสุข	๑๒
๑.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๓
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๔
๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๔
๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๒๑
๒.๑.๓ พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม	๒๑
๒.๑.๔ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๕
๒.๑.๕ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๕
- ข้าว	
- อ้อยโรงงาน	

สารบัญ (ต่อ)

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๓๓
๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๖

หน้า

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจ	๗
ตารางที่ ๒ แสดงความเหมาะสมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบำรุงดิน	๘
ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือนและครัวเรือนเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๒
ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๓
ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๔
ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๕
ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๖
ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๖
ตารางที่ ๙ แสดงกลุ่มเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๗
ตารางที่ ๑๐ แสดงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๗
ตารางที่ ๑๑ แสดงกลุ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๘
ตารางที่ ๑๒ แสดงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดงคู ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๙
ตารางที่ ๑๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปีในตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๙
ตารางที่ ๑๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๐
ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๑
ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๔ ตำบลดงคู อำเภอสรีสชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓๒
ตารางที่ ๑๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๓
ตารางที่ ๑๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๓๕

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ แสดงขอบเขตการปกครองระดับอำเภอ และอาณาเขตติดต่อของจังหวัดสุโขทัย	๑
ภาพที่ ๒ แสดงขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒
ภาพที่ ๓ แสดงการแบ่งเขตการปกครองตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๓
ภาพที่ ๔ แสดงเส้นทางคมนาคมที่ใช้สัญจรภายในตำบลดงคู่	๙
ภาพที่ ๕ อ่างเก็บน้ำห้วยมะกรูด ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๑
ภาพที่ ๖ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๔
ภาพที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๕
ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๑๖
ภาพที่ ๙ แสดงแผนที่ชุดดิน ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	๒๒

บทที่ ๑
ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลดงคู่อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอศรีสัชนาลัยห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีสัชนาลัย ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร พื้นที่ทั้งหมดของตำบล ๕๗,๖๐๙ ไร่ หรือพื้นที่ประมาณ ๙๒.๑๗ ตารางกิโลเมตร

ภาพที่ ๑ แสดงขอบเขตการปกครองระดับอำเภอ และอาณาเขตติดต่อของจังหวัดสุโขทัย

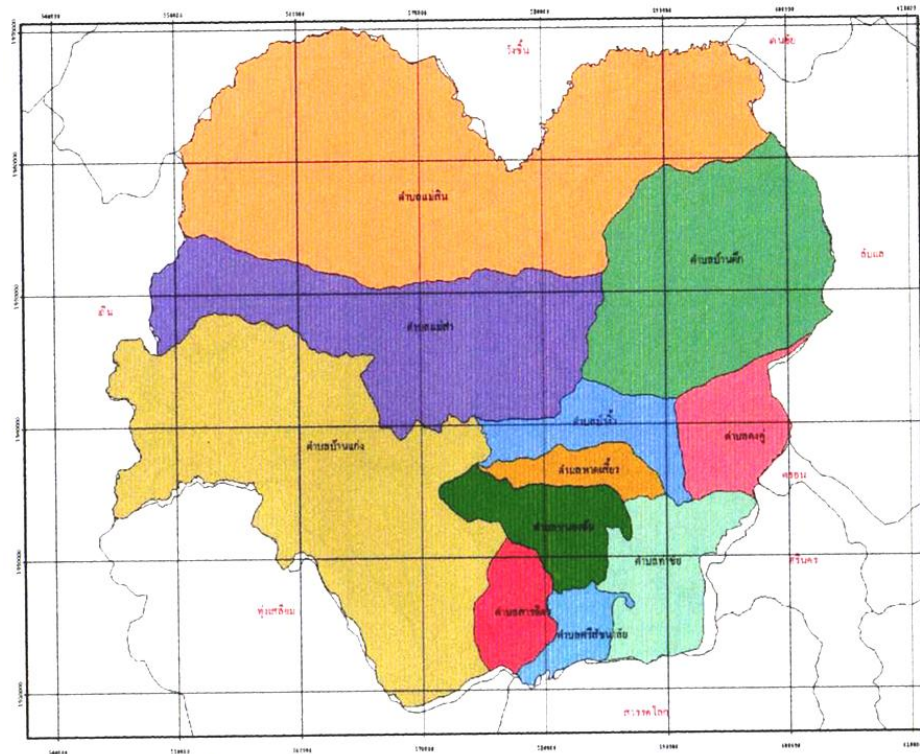

ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๑.๒ อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ต.บ้านตึก อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ต.ท่าชัย อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ต.ด่านแม่คำมัน อ.ลับแล จ.อุตรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ต.ป่าจี่ อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย

ภาพที่ ๒ แสดงขอบเขตการปกครองระดับตำบล อำเภอศรีสำดาลัย จังหวัดสุโขทัย

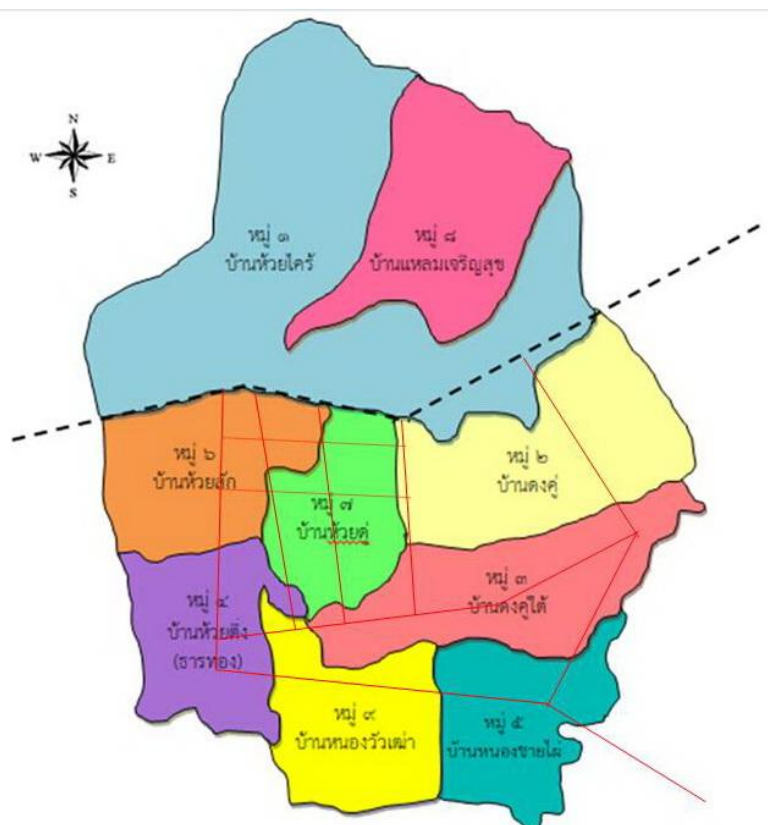
ที่มา : แผนพัฒนาอำเภอศรีสำดาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

มีเขตการปกครองรวมทั้งหมด ๙ หมู่บ้าน อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลดงคู้ ดังนี้

- หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้
- หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู้
- หมู่ที่ ๓ บ้านดงคู้ใต้
- หมู่ที่ ๔ บ้านธารทอง
- หมู่ที่ ๕ บ้านหนองชายไผ่
- หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก
- หมู่ที่ ๗ บ้านห้วยดู่
- หมู่ที่ ๘ บ้านแหลมเจริญสุข
- หมู่ที่ ๙ บ้านหนองวัวเฒ่า

ภาพที่ ๓ แสดงการแบ่งเขตการปกครองตำบลดงคู อำเภอสรีษัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลดงคู อำเภอสรีษัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ สภาพภูมิประเทศของตำบลดงคู ส่วนใหญ่เป็นที่ราบมีเนินเขาเตี้ย ๆ เล็กน้อย พื้นที่ราบลุ่มด้านทิศใต้ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน และน้ำหลากอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งจะส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรเสียหายเป็นจำนวนมาก ส่วนในฤดูแล้งจะสามารถรับน้ำจากฝายศรีเชลียงมาใช้ได้บ้าง

ตำบลดงคูสามารถแบ่งพื้นที่การใช้น้ำออกเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน และพื้นที่นอกเขตชลประทาน โดยพื้นที่ในเขตชลประทานจะสามารถรับน้ำจากฝายศรีเชลียงได้ คือพื้นที่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยตึง พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๔,๗๐๐ ไร่ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๒,๘๖๐ ไร่ และหมู่ที่ ๙ บ้านหนองวัวเฒ่า มีพื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๑,๐๙๕ ไร่ ส่วนพื้นที่นอกเหนือจากนี้จะใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ และอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก

๑.๒.๒ พื้นที่ป่า พื้นที่ป่าเป็นป่าเบญจพรรณมีไม้สัก ปัจจุบันเป็นป่าเสื่อมโทรมเนื่องจากเกษตรกรบุกรุกแผ้วถางเพื่อใช้พื้นที่ทำการเกษตร จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน พบว่าพื้นที่ป่าในปัจจุบันเหลือเพียง ๑๑,๑๑๖ ไร่ พื้นที่ปลูกสวนสัก จำนวน ๑,๐๕๘ ไร่ พื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๙๐ ไร่ พื้นที่ปลูกตะกั่ว จำนวน ๑๑ ไร่ และเป็นพื้นที่รกร้างว่างเปล่า จำนวน ๕๑ ไร่

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะโดยทั่วไป เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล หรือสีเทาปนสีเขียวมะกอกมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก่ อาจพบก้อนปูนก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสในชั้นดินล่าง การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว พบตามที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มระหว่างคันดินริมลำน้ำ กับลานตะพักน้ำค่อนข้างใหม่ น้ำแช่ขัง ในฤดูฝนลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง Ph ๕.๕-๖.๕ ถ้าหากดินมีก้อนปูนปะอยู่ pH จะเป็น ๗.๐-๘.๐

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔-๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : สภาพพื้นที่ราบลุ่มมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดินเป็นระยะเวลา ๔-๕ เดือน เนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น อย่างไรก็ตามหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้งกลุ่มชุดดินนี้ สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกได้ และดินกลุ่มนี้พบบริเวณที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีแดงปนเหลือง สีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ เป็นดินลึกมีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบตามพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ฤดูฝนขังน้ำลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓-๔ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๖.๐-๗.๐

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๓-๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของกลุ่มชุดดินที่ ๗ มีความเหมาะสมในการทำนามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรได้ใช้ทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินนี้ยังสามารถปลูกพืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ได้ในช่วงฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำชลประทานช่วยเสริม

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕

ลักษณะโดยทั่วไป : หน่วยที่ดินนี้เป็นกลุ่มชุดดิน ที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพูพบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีส กลุ่มชุดดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ดินมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐-๗.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยทั่วไปไม่มี แม้บางแห่งดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่พอปรับปรุงได้ไม่ยาก

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินนี้ยังสามารถปลูกพืชไร่ และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีน้ำชลประทานและเกษตรกรได้ปฏิบัติกันอยู่แล้วในบางพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือก

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง สีดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดง ในดินชั้นล่างอาจพบพวกเหล็กและแมงกานีสปะปน กลุ่มดินนี้เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ตามลานตะพัก ลำน้ำระดับต่ำ มีน้ำแช่ขัง

ลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน เป็นดินลึกมากมีการระบายน้ำเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ pH ๕.๐-๖.๐

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : หน้าดินแน่นทึบ ทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔-๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชผัก เนื่องจากพบในสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบลักษณะเนื้อดินละเอียดปานกลาง มีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็วในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดิน ๓-๔ เดือน อย่างไรก็ตามในฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักได้ ถ้ามีน้ำชลประทานหรือแหล่งน้ำธรรมชาติช่วยเสริม ในบางพื้นที่เกษตรกรได้ปฏิบัติอยู่แล้ว

กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินมีสีน้ำตาลเหลือง หรือแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิด ดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของดินหลายชนิด ที่มีเนื้อละเอียดพบบริเวณ ที่ตอนที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๓-๒๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำ pH ประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีความพรุนสูง น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลาง มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง น้ำใต้ดินลึก พืชจะขาดน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนาน ดินมีการพังทลายในบริเวณที่มีความลาดชันสูงความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลางเหมาะสำหรับปลูกพืชไร่หรือไม้ผลต่าง ๆ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๒๙ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่และไม้ผลมากกว่าที่จะนำมาปลูกข้าวหรือทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ยากในการที่จะเก็บกักน้ำไว้ปลูกข้าว

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแข็ง ดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดงบางแห่ง ในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒-๑๒ % เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางดินชั้นบนมี pH ประมาณ ๖.๕-๗.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีความเสี่ยงต่อการขาดน้ำได้ในบางปี

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชหลายชนิดทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และทำนาข้าว ซึ่งได้ใช้ประโยชน์ดังกล่าวนี้อยู่ในภาคต่าง ๆ ที่พบดินกลุ่มนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๓๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม.เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาลดินล่าง เป็นสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก พบบริเวณพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยเป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีปานกลาง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงกรดแก่มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในช่วงฤดูฝนดินเปียกแฉะเกินไปสำหรับพืชไร่บางชนิด และหน้าดินค่อนข้างเป็นทราย

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๗ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผัก เนื่องจากดินค่อนข้างเป็นทรายจัดและมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการทำนา เนื่องจากเนื้อดินและสภาพพื้นที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยแต่สามารถใช้ประโยชน์ในการปลูกไม้โตเร็วและพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วน ที่มีเศษหินปะปนมาก และพบชั้นหินพื้นลึก ๕๐-๘๐ ซม. ดินมีสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง เกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อละเอียด มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา มีความลาดชันประมาณ ๒-๒๐ % เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๓ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึง ปานกลาง pH ๕.๐-๗.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินต้นมากมีชั้นหินผุ และหินพื้น น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลาง ถึงค่อนข้างเร็ว มีการอุ้มน้ำปานกลางถึงต่ำ ดินถูกกัดกร่อนได้ง่ายที่ความลาดชันสูง สภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นถึงเนินเขา ระดับน้ำใต้ดินลึก ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมและไม่เหมาะสมที่จะใช้ในการปลูกพืชทั่วไป เนื่องจากเป็นดินต้นถึงต้นมาก สภาพพื้นที่มีความลาดสูงเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ลักษณะโดยทั่วไป : เศษหินทราย ดินมีสีน้ำตาลหรือเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ตอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชัน ๓-๒๐ % เป็นดินต้นถึงต้นมาก มีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ PH ๕.๐-๖.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินต้นปนลูกรังแน่นทึบ มีชั้นสีลาแลงและหินพื้นน้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงช้า การอุ้มน้ำของดินต่ำถึงปานกลาง ดินมีการกัดกร่อนมากที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ มีศักยภาพค่อนข้างไม่เหมาะสมถึงไม่เหมาะสมในการปลูกพืชโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นดินต้นถึงต้นมาก ถ้าจะใช้ปลูกพืชไร่ต้องมีหน้าดินบนหนา ไม่ต่ำกว่า ๑๕ ซม. และจะต้องเลือกพืชรากตื้นมากปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๕

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือแดง ในดินชั้นล่างระดับความลึกต่ำ ๕๐ ซม. ลงไปจะพบหินผุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปะปนอยู่ด้วยสีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีแดงเกิดจากวัสดุต้นกำเนิดดินพวกหินตะกอนเนื้อละเอียดที่มีปูนปน ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดเท ๑-๒ % มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐-๗.๕ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินลึกปานกลาง มีชั้นที่มีก้อนปูนหรือเศษหินปะปนชั้นดินดานและชั้นหินพื้นอยู่ลึก ๑ เมตร น้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงค่อนข้างช้า การอุ้มน้ำของดินปานกลางมีการกัดกร่อนของดินที่ความลาดชันสูง

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๕๕ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่พืชผัก ไม้ผล หรือไม้ยืนต้น และพัฒนาเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แต่ค่อนข้างเหมาะสมถึงไม่เหมาะสมในการที่จะใช้ทำนา เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย คือสูงเกินไปและบางส่วนมีความลาดสูงสำหรับนาข้าว จึงเก็บกักน้ำไม่อยู่

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ลักษณะโดยทั่วไป : ดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขา ซึ่งมีความลาดชันมากกว่า ๓๕ % ดินที่พบในบริเวณดังกล่าวนี้มีทั้งดินลึกและดินต้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหิน หรือหินพื้นโผล่ กระจายกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่าง ๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง หรือป่าดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย จนบางแห่งเหลือแต่หินพื้นโผล่ ได้แก่ ชุดดินที่ลาดชันเชิงซ้อน (Sc) กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : พื้นที่ภูเขาลาดชันมากกว่า ๓๕ % มีการกัดกร่อนของดินได้ง่าย

ความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช : ดินกลุ่มที่ ๖๒ มีศักยภาพไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเพาะปลูกพืช เนื่องจากเป็นดินต้น มีหินโผล่ที่ผิวดินเป็นส่วนใหญ่ และพื้นที่เป็นภูเขาสูงชันมีความลาดเทเฉลี่ยเกิน ๓๕ % ง่ายต่อการชะล้างพังทลายของดิน จึงเหมาะสมที่จะรักษาไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ธรรมชาติเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม และเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

ตารางที่ ๑ แสดงความเหมาะสมของดินกับพืชเศรษฐกิจ

กลุ่มชุดดิน	พืชเศรษฐกิจ
๔	ข้าว, พืชไร่, พืชผัก
๗ , ๑๕ , ๑๖	ข้าว
๒๙	พืชไร่, ไม้ผล
๓๓	พืชไร่, พืชผัก, ไม้ผล, ข้าว
๓๗	ไม้โตเร็ว, ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
๔๗ , ๔๙	ไม่เหมาะสม
๕๕	พืชไร่, พืชผัก, ไม้ผลหรือไม้ยืนต้น, ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
๖๒	ไม่เหมาะสม

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย

ตารางที่ ๒ แสดงความเหมาะสมและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบำรุงดิน

กลุ่มชุดดิน	ความเหมาะสมและข้อเสนอแนะ
๔	เหมาะสำหรับข้าวแต่อาจมีน้ำท่วมเสียหายได้ถ้าอยู่นอกเขตชลประทานควรเลือกเวลาพันธุ์ข้าวที่จะปลูก
๗,๑๕	เหมาะสมสำหรับข้าวบริเวณที่มีแหล่งน้ำหรืออยู่ในเขตชลประทาน สามารถปลูกข้าวพืชผัก หรือพืชล้มลุกได้ในฤดูแล้ง ควรมีการใส่ปุ๋ยบ้างเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน
๑๖	เหมาะสำหรับข้าวแต่น้ำดินค่อนข้างเป็นทราย เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ควรมีการใส่ปุ๋ย เพื่อบำรุงดินและเพิ่มผลผลิต ทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ควรเลือกพันธุ์ข้าว และระยะปลูกให้เหมาะสม
๓๗B, ๕๕B	เหมาะสมสำหรับพืชไร่ และไม่ผลบางชนิดเนื่องจากมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและบางแห่งดินมีความลึกปานกลาง เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำควรมีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์และพืชคลุมดิน เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นได้ดีขึ้นส่วนการใส่ปุ๋ยเคมีจะต้องใช้ในอัตราและช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อลดการสูญเสียโดยการชะล้างออกไปจากดิน
๒๙B, ๓๓B	เหมาะสมสำหรับพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้นทุกชนิด แต่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ควรมีการใส่ปุ๋ยเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มผลผลิต
๔๗C	เหมาะสมสำหรับทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และไม่ผลบางชนิด เนื่องจากดินมีข้อจำกัด คือ ดินตื้นและมีความลาดชันสูง จำเป็นต้องมีการอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ควบคู่กับการใส่ปุ๋ยและพืชคลุมดิน ต้องมีการเตรียมหลุมปลูกที่ดีหากต้องการจะปลูกไม้ผล
๔๙B	เหมาะสำหรับทำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และไม่ผลบางชนิด เนื่องจากดินมีข้อจำกัด คือ ดินตื้น ควรมีการใส่ปุ๋ยเคมีควบคู่กับพืชคลุมดิน ถ้าจะปลูกไม้ผลจะต้องมีการเตรียมหลุมปลูกที่ดี
๖๒	เป็นพื้นที่สูงชัน พื้นที่ภูเขาไม่เหมาะในการที่จะนำมาใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจควรสงวนไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

ที่มา : สถาบันพัฒนาที่ดินสุโขทัย

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

มีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

๑.๓.๒ ฤดูกาล

แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

๑.๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งปีประมาณ ๑,๒๐๘.๘๘ มิลลิเมตร

๑.๓.๔ อุณหภูมิ

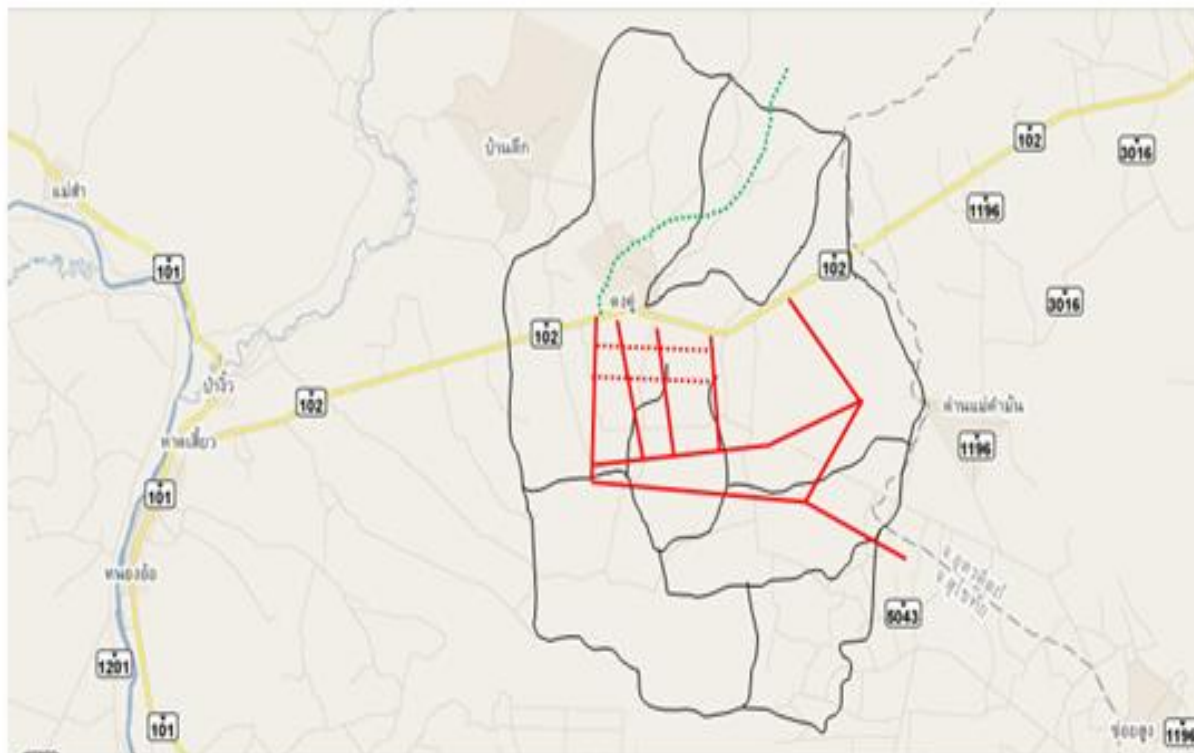
อุณหภูมิ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑ อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ ๓๗ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดวัดได้ ๑๖.๕ องศาเซลเซียส และมีอุณหภูมิเฉลี่ย ๓๓.๘ องศาเซลเซียส

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๔.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๒ จากจังหวัดอุดรดิตถ์ ผ่านหมู่ ๑, ๒, ๖ ตำบลดงคู้

๑.๔.๒ เส้นทางคมนาคมที่ใช้สัญจรภายในตำบล หมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง, คอนกรีตมีส่วนน้อยที่เป็นถนนลูกรัง

ภาพที่ ๔ แสดงเส้นทางคมนาคมที่ใช้สัญจรภายในตำบลดงคู้

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลดงคู้ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๑. คลองห้วยสัก เริ่มจาก หมู่ ๘ ตำบลป่าจั่ว ไหลผ่านหมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก หมู่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง สิ้นสุดที่หมู่ที่ ๗ บ้านศาลาไก่อุป ตำบลท่าชัย อำเภอศรีษะชนาลัย กว้าง ๑๒ เมตร ระยะทางยาว ๗ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๒. หนองเขน เริ่มจาก หมู่ ๙ บ้านห้วยสัก ตำบลบ้านตึก ไหลผ่านหมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้ หมู่ ๖ บ้านห้วยสัก หมู่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง สิ้นสุดที่บ้านศาลาไก่อุป ตำบลท่าชัย อำเภอศรีษะชนาลัย กว้าง ๑๒ เมตร ระยะทางยาว ๑๐ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๓. คลองห้วยไคร้ เริ่มจากอ่างเก็บน้ำห้วยมะกรูด บ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ ไหลผ่าน หมู่ ๖ บ้านห้วยสัก หมู่ ๗ บ้านห้วยคู้ สิ้นสุดที่บ้านดงคูใต้ หมู่ ๓ ตำบลดงคู กว้าง ๑๔ เมตร ระยะทางยาว ๑๖ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๔. คลองห้วยช้าง เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ ไหลผ่านหมู่ ๒ บ้านดงคู สิ้นสุดที่บ้าน ห้วยช้างใต้ ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑ กิโลเมตร ลึก ๒ เมตร

๕. คลองกัวคอกหมู เริ่มจากบ้านหนองบัว หมู่ ๖ ตำบลท่าชัย ไหลผ่านหมู่ ๕ บ้านหนองชายไฟ หมู่ ๓ บ้านดงคูใต้ สิ้นสุดที่บ้านสักลาย ตำบลข่อยสูง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ กว้าง ๓๐ เมตร ระยะทางยาว ๕ กิโลเมตร ลึก ๖ เมตร

๖. คลองห้วยดิ่ง เริ่มจากบ้านห้วยสัก หมู่ ๖ ไหลผ่านหมู่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง สิ้นสุดที่บ้านศาลาไก่อุป ตำบลท่าชัย อำเภอศรีษะชนาลัย กว้าง ๑๒ เมตร ระยะทางยาว ๔ กิโลเมตร ลึก ๓.๕๐ เมตร

๗. ห้วยนกแก้ว เริ่มจากบ้านห้วยคู้ หมู่ ๗ ไหลผ่านหมู่ ๒ บ้านดงคู สิ้นสุดที่หมู่ที่ ๓ บ้านดงคูใต้ ตำบลดงคู อำเภอศรีษะชนาลัย กว้าง ๑๒ เมตร ระยะทาง ๙ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๘. ห้วยไข่เน่า เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ ไหลผ่าน หมู่ ๒ บ้านดงคู สิ้นสุดที่หมู่ที่ ๓ บ้านดงคูใต้ ตำบลดงคู กว้าง ๑๒ เมตร ระยะทางยาว ๖ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๙. ห้วยด่านซ้าย เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ที่ ๑ ไหลผ่าน หมู่ ๒ บ้านดงคู, หมู่ ๓ บ้านดงคูใต้ ตำบลดงคู สิ้นสุดบ้านดงคูใต้ ตำบลดงคู กว้าง ๑๖ เมตร ระยะทางยาว ๕ กิโลเมตร ลึก ๓ เมตร

๑๐. ห้วยเด่นโปร่ง เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ สิ้นสุดที่บ้านห้วยไคร้ ระยะทางยาว ๓ กิโลเมตร ลึก ๒ เมตร

๑๑. ห้วยมะกรูด เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ สิ้นสุดที่บ้านห้วยไคร้ กว้าง ๕ เมตร ระยะทางยาว ๒ กิโลเมตร ลึก ๑.๕๐ เมตร

๑๒. ห้วยขมิ้น เริ่มจากบ้านห้วยไคร้ หมู่ ๑ที่บ้านห้วยไคร้ ตำบลดงคู กว้าง ๑๔ เมตร ระยะทางยาว ๕ กิโลเมตร ลึก ๖ เมตร

๑๓. หนองช้างแหง ตั้งอยู่หมู่ ๕ บ้านหนองชายไฟ เนื้อที่ ๗ ไร่ ๒ งาน

๑.๕.๒ โครงการชลประทาน

ตำบลดงคูสามารถแบ่งพื้นที่การใช้น้ำออกเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน และพื้นที่นอกเขตชลประทาน โดยพื้นที่ในเขตชลประทานจะสามารถรับน้ำจากฝายศรีเชลียงได้ คือพื้นที่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๔,๗๐๐ ไร่ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๒,๘๖๐ไร่ และหมู่ที่ ๙ บ้านหนองวัวเฒ่า มีพื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๑,๐๙๕ ไร่ ส่วนพื้นที่นอกเหนือจากนี้จะใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ และอาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตรเป็นส่วนมาก

ภาพที่ ๕ อ่างเก็บน้ำห้วยมะกรูด ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลดงคู ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรนอกจากอาชีพทางการเกษตรกรรม และประชากรบางส่วนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งศักยภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกพืชประกอบกับขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรประชากรจะไปรับจ้างทำงานในกรุงเทพฯ เป็นการถาวร ทั้งคนชราและเด็กอยู่บ้าน นอกจากนี้ในช่วงฤดูแล้งจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคเกษตรไปทำงานกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่

สินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกร ภาวะหนี้สินของเกษตรกรในตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่เป็นหนี้กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) กองทุนหมุนเวียนของทางราชการ ญาติพี่น้อง และพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น ตามลำดับ

๑.๖.๒ จำนวนครัวเรือน

ตำบลดงคู มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕,๘๘๕ คน จำแนกเป็นชาย ๒,๘๗๙ คน หญิง ๒,๘๘๕ คน ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนับถือศาสนาพุทธ

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือนและครัวเรือนเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่	ชื่อบ้าน	ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)			ครัวเรือนเกษตรกร (ครัวเรือน)
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	ห้วยไคร้	๕๖๔	๗๓๙	๗๕๒	๑,๔๙๑	๒๙๕
๒	ดงคู	๓๒๗	๓๘๕	๔๕๕	๘๔๐	๒๑๙
๓	ดงคูใต้	๒๒๒	๓๔๖	๓๘๕	๗๓๑	๑๕๔
๔	ห้วยดิ่ง	๒๐๐	๒๖๓	๒๙๘	๕๖๑	๑๕๙
๕	สักลาย	๘๓	๑๐๗	๑๑๔	๒๒๑	๖๘
๖	ห้วยสัก	๒๓๙	๓๔๒	๓๕๓	๖๙๕	๑๖๗
๗	ห้วยคู	๑๙๕	๒๘๓	๒๘๖	๕๖๙	๑๗๕
๘	แหลมเจริญสุข	๗๓	๑๑๔	๑๑๔	๒๒๘	๕๐
๙	หนองวัวเฒ่า	๑๐๐	๑๔๕	๑๖๔	๓๐๙	๙๘
รวม ๙ หมู่บ้าน		๒,๐๐๓	๒,๗๒๔	๒,๙๒๑	๕,๖๔๕	๑,๓๘๕

ที่มา : สถิติบ้านและประชากรจากทะเบียนบ้าน สำนักทะเบียนอำเภอสรีสัชนาลัย พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๑.๖.๓ การศึกษา

ในเขตพื้นที่ตำบลดงคู ประกอบด้วย

๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู
๒. โรงเรียน ๓ แห่ง ได้แก่
 - โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้
 - โรงเรียนบ้านดงคู ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู
 - โรงเรียนบ้านห้วยดิ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง
๓. ศูนย์การเรียนชุมชน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้
๔. ห้องสมุดประจำตำบล ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้

๑.๖.๔ การสาธารณสุข

สถานพยาบาลของรัฐ ประกอบด้วย

- ๑) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดงคู ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู

๑.๖.๕ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑. การนับถือศาสนา ประชาชนตำบลดงคูส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

มีวัด ๓ แห่ง คือ

- วัดห้วยไคร้ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยไคร้
- วัดดงคู ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู
- วัดห้วยดิ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง

มีสำนักสงฆ์ ๓ แห่ง ได้แก่

- สำนักสงฆ์ดอยเทพมูณี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ บ้านดงคู
- สำนักสงฆ์ม่อนจอมทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก
- สำนักสงฆ์ธรรมแสง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๘ บ้านแหลมเจริญสุข

๑.๗ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลดงคู มีพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๑๗,๔๓๓.๕๐ ไร่ รองลงมาคือ อ้อยโรงงาน มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๒,๐๓๐.๗๕ ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูกจำนวน ๔๓๙.๕๐ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูก ผักบุ้งเมล็ด มันสำปะหลังโรงงาน และสวนผลไม้อื่นๆ

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลดงคู อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ทำ การเกษตร (ไร่)	ที่นา (ไร่)	อ้อย (ไร่)	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ (ไร่)
๑	ห้วยไคร้	๒๙๑	๑๑,๕๒๓	๑,๐๑๗.๕๐	๗๔	๙๗
๒	ดงคู	๒๑๙	๒๙,๑๘๙	๒,๖๓๔	๕๐๗	๒๑.๗๕
๓	ดงคูใต้	๑๕๐	๒๓,๒๔๙	๒,๐๐๖	๓๕๓	๐
๔	ธารทอง	๑๕๙	๒๔,๑๕๓.๗๕	๒,๕๐๑	๒๙	๑๑๒
๕	หนองชายไผ่	๖๘	๒๔,๓๐๘.๗๕	๑,๕๓๒	๗๕๘.๒๕	๓๑
๖	ห้วยสัก	๑๖๕	๒๗,๙๓๔.๕๐	๓,๒๒๐	๗๑.๕๐	๗๖
๗	ห้วยคู	๑๗๕	๑๗,๘๕๐	๑,๗๗๙	๑๐๘.๒๕	๖๕.๗๕
๘	แหลมเจริญสุข	๕๐	๑,๕๔๒	๐	๓๒	๐
๙	หนองวัวเฒ่า	๙๘	๒๖,๗๔๙.๕๐	๒,๗๔๔	๙๗.๗๕	๓๖
รวม		๑,๓๗๕	๑๘๖,๔๙๙.๕๐	๑๗,๔๓๓.๕๐	๒,๐๓๐.๗๕	๔๓๙.๕๐

ที่มา : รายงานภาวะการปลูกพืช สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๒.๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลคงคูมีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๙๕๔ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๓๑๑ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๐๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๖ และอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๘ ตามลำดับ

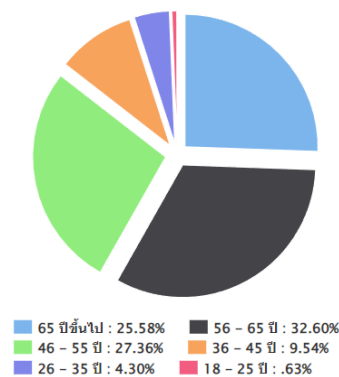
ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลคงคู อำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒๔๔	๒๕.๕๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๓๑๑	๓๒.๐๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๖๑	๒๗.๓๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๙๑	๙.๕๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๑	๔.๓๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๖	๐.๖๓
รวม	๙๕๔	๑๐๐

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๖ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลคงคู อำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสะเกษนาถ จังหวัดสุโขทัย

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

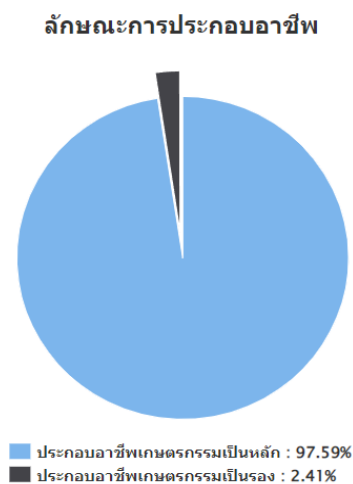
ตำบลดงคู มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๙๕๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๙ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๑

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๙๓๑	๙๗.๕๙
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๓	๔.๔๑

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

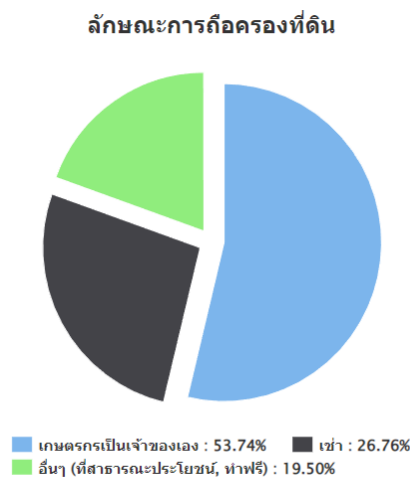
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลดงคู ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๙๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๔ รองลงมาคือ เช่า จำนวน ๔๗๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗๖ และอื่นๆ (ที่สาธารณประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๐ และ ตามลำดับ

ตารางที่ ๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลคง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๙๔๘	๕๓.๗๔
เช่า	๔๗๒	๒๖.๗๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๔๔	๑๙.๕๐

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลคง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลคง มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๗๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๗ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๘๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๒ และ ส.ป.ก.ทุกประเภท จำนวน ๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลคง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์/เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๘๕๙	๑๙	๐	๙๕	๙๗๓

ที่มา : ทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุโขทัย

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๙ แสดงกลุ่มเกษตรกร ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	สถานที่ตั้ง	ลักษณะกิจกรรม ดำเนินการ
๑	กลุ่มแม่บ้านสตรี	๒๕	ม.๑ บ้านห้วยไคร้	ทำน้ำพริกขาย
๒	กลุ่มผู้ปลูกพืชผักปลอดภัยสารพิษ	๑๕	ม.๒ บ้านดงคู	ผลิตพืชผักปลอดสารพิษจำหน่าย
๓	กลุ่มผู้ปลูกผักบั้งเมล็ด	๓๐	ม.๕ บ้านหนองชายฝั่ง	ผลิตเมล็ดพันธุ์ผักบั้ง
๔	กลุ่มผู้ปลูกข้าวพันธุ์ดี	๑๒	ม.๒ บ้านดงคู	ลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยใช้สาร ธรรมชาติควบคู่กับสารเคมี
๕	กลุ่มเลี้ยงวัว	๑๕	ม.๒ บ้านดงคู	กลุ่มเลี้ยงวัว
๖	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๕	ม.๙ บ้านหนองวัวเฒ่า	กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด
๗	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐	ม.๑ บ้านห้วยไคร้	กลุ่มผลิตน้ำพริกแกง
๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐	ม.๔ บ้านธารทอง	กลุ่มผลิตน้ำพริกแกง
๙	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐	ม.๗ บ้านห้วยคู	กลุ่มผลิตไส้อั่ว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย

ตารางที่ ๑๐ แสดงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	สถานที่ตั้ง	ลักษณะกิจกรรม ดำเนินการ
๑	วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดบ้านดงคู	๑๔	๒๕ หมู่ ๒ ต.ดงคู	เพาะเห็ดนางฟ้าในโรงเรือน
๒	วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงวัวบ้านดงคู ร่วมใจ ๑	๑๖	๑๙๖ หมู่ ๒ ต.ดงคู	เลี้ยงโคพื้นเมืองจำหน่าย
๓	วิสาหกิจชุมชนเกษตรหนองวัว เฒ่าก้าวหน้า	๑๐	๑๕๔ หมู่ ๙ ต.ดงคู	จัดหาปัจจัยการผลิต ปุ๋ยชีวภาพ สารไล่แมลง มาจำหน่าย
๔	วิสาหกิจชุมชนอ้อยแปลงใหญ่ดง คู	๒๒	๑๑/๑ หมู่ ๓ ต.ดงคู	ผลิตอ้อยโรงงานเพื่อการค้า
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโคขุนบ้านเขา แหลม	๘	๒๑๙ หมู่ ๘ ต.ดงคู	ผลิตโคเพื่อจำหน่าย

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย

ตารางที่ ๑๑ แสดงกลุ่มส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	สถานที่ตั้ง	ลักษณะกิจกรรม ดำเนินการ
๑	แปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู	๖๐	๑๑/๑ หมู่ ๓ ต.ดงคู	ผลิตอ้อยโรงงานเพื่อการค้า

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย

ตารางที่ ๑๒ แสดงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดงคู ตำบลดงคู อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวนสมาชิก	สถานที่ตั้ง	ลักษณะกิจกรรม ดำเนินการ
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลดงคู (ศูนย์เครือข่าย)	นางมาลี คงฤทธิ์ ๐๘๔- ๓๒๘๒๘ ๑๒	๑๑/๑ หมู่ ๓ ต.ดงคู ๔๗ Q ๕๙๕๘๙๑ ๑๙๓๘๕๗๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสรีสัชนาลัย

ทำเนียบศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอ ศรีสัชชนาลัย จังหวัด สุโขทัย

ชื่อศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายตำบลดงคู่อ.ศรีสัชชนาลัย จ.สุโขทัย

ประเภทศูนย์เครือข่าย : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

สินค้าหลัก : -

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๒๖๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลดงคู่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

พิกัด : Latitude ๑๗.๕๓๑๔๗๗๗ Longitude ๙๙.๙๐๓๖๙๑๘ X ๕๙๕๘๙๑ Y ๑๙๓๘๕๗๘ zone.....๔๗.....

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อประธานศูนย์เครือข่าย : นางมาลี คงฤทธิ์ อายุ ๕๓ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๒๖๙ หมู่ที่ ๒ ตำบลดงคู่อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

เบอร์โทรศัพท์ : . ๐๘๔-๓๒๘๒๘๑๒

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : ไร่นาสวนผสม

การนำไปใช้ประโยชน์ : เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้แก่ครอบครัว

หลักสูตรการเรียนรู้ : ใช้ทรัพยากรในไร่นาอย่างมีประสิทธิภาพและรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ

ฐานการเรียนรู้ :

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑. การผลิตไม้ผล(มะม่วงโชคอนันต์)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒. การทำน้ำหมักชีวภาพและสารไล่แมลง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓. การปลูกผักสวนครัว

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔. การเลี้ยงสัตว์ (ไก่พันธุ์ไข่ ไก่พื้นเมือง กบ ปลา ปูนาในบ่อซีเมนต์)

แปลงเรียนรู้ :

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นายสุกิติ วงศ์โดยหวัง

เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๓-๑๓๐๒๘๐๑

เกษตรกรในตำบลคงคูมีการร่วมมือในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ของทางราชการได้เข้าไปกระตุ้นให้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้น ได้แก่

*กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๙ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๗ คน

*กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๙ คน

*กลุ่มธรรมชาติ ประกอบด้วย

กลุ่มผู้ปลูกผักบุงเมลิ็ด สมาชิก ๓๐ คน

กลุ่มผู้ปลูกข้าวพันธุ์ดี สมาชิก ๒๙ คน

๒.๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินส่วนใหญ่ในตำบลคงคูจะมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง-ต่ำ ทำให้ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างต่ำ เกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการทำและใช้ปุ๋ยจากเศษวัชพืชหรือเศษวัสดุที่เหลือใช้ในไร่นา หันมาใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชและสารกำจัดวัชพืชมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและซ้ำซาก และเกษตรกรไม่มีการวางแผนการใช้ที่ดิน นอกจากนี้เกษตรกรจะใช้ที่ดินไม่สัมพันธ์กับฤดูกาลเพาะปลูกของพืชแต่ละชนิด เพื่อหลีกเลี่ยงเวลาที่เกิดภัยธรรมชาติ ทั้งอุทกภัยและ ภัยแล้ง ทำให้ปริมาณผลผลิต และผลผลิตคุณภาพต่ำ

๒) ทรัพยากรน้ำ

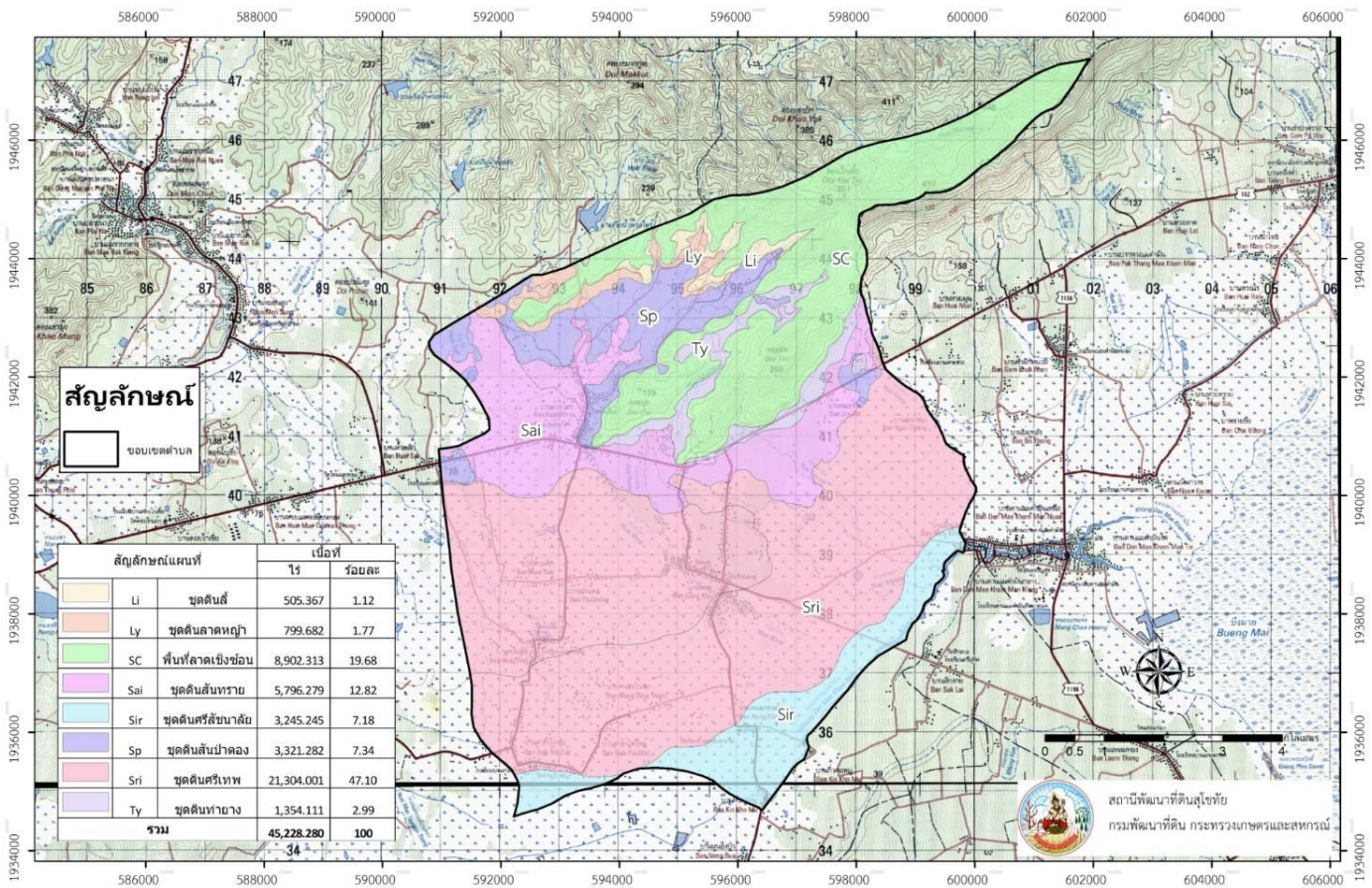
ตำบลคงคูสามารถแบ่งพื้นที่การใช้น้ำออกเป็นพื้นที่ในเขตชลประทาน และพื้นที่นอกเขตชลประทาน โดยพื้นที่ในเขตชลประทานจะสามารถรับน้ำจากฝายศรีเชลียงได้ คือพื้นที่หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยดิ่ง พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๔,๗๐๐ ไร่ หมู่ที่ ๖ บ้านห้วยสัก พื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๒,๘๖๐ ไร่ และหมู่ที่ ๙ บ้านหนองวัวเฒ่า มีพื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร ๑,๐๙๕ ไร่ ส่วนพื้นที่นอกเหนือจากนี้จะใช้แหล่งน้ำธรรมชาติ และอาศัยน้ำฝนเพื่อการเกษตรเป็นส่วนมาก

๒.๑.๓ พื้นที่ตามเขตความเหมาะสม

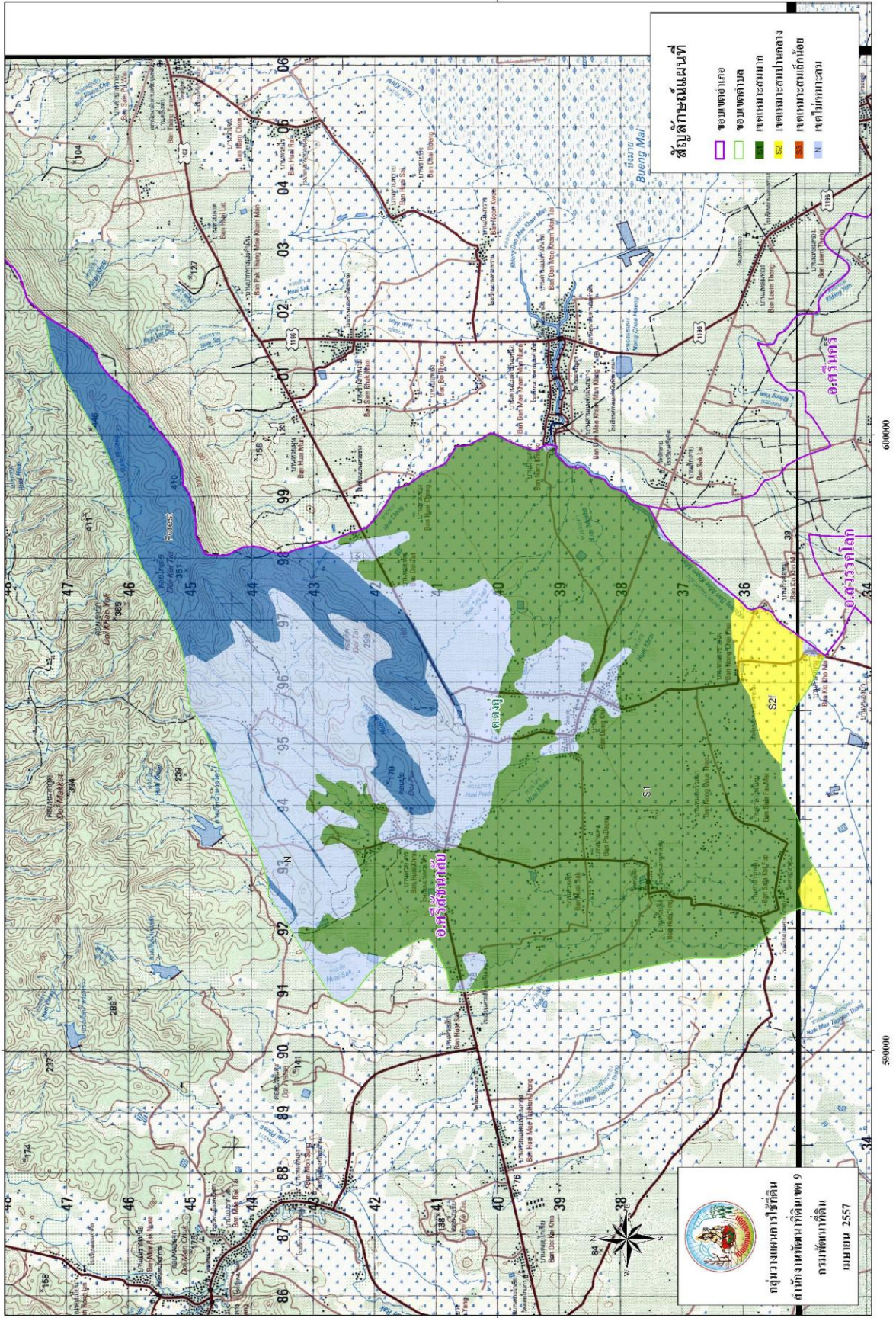
การผลิตสินค้าเกษตรหลายชนิดของตำบลคงคู ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากเกษตรกรส่วนหนึ่งนำพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย/ไม่เหมาะสม มาใช้เพื่อปลูกพืช ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีต้นทุนการผลิตสูงและในหลายสินค้าผลผลิตสินค้าเกษตรมากเกินความต้องการประสพภาวะราคาตกต่ำเกิดภาวะด้านงบประมาณให้กับภาครัฐที่ต้องเข้าไปช่วยเหลือแทรกแซงราคา การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเป็นแนวคิดที่ดำเนินการภายใต้นโยบายของรัฐบาลในการจัดการและใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศเพื่อประโยชน์สูงสุด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้ว ได้แก่ ด้านพืช ประกอบด้วย ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ลำไย และสับปะรดโรงงาน ซึ่งรวมถึง เงาะ ทุเรียน มังคุด กาแฟ มะพร้าว ด้านปศุสัตว์ ประกอบด้วย โคนม โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และด้านประมง ประกอบด้วย กุ้ง ปลานิล ปลาน้ำจืด โดยในการประกาศเขตเหมาะสมการผลิต คำนึงถึงปัจจัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ แสงแดด ความชื้นสัมพัทธ์ (Land Suitability) และระดับความต้องการของพืช (Crop Requirement) การผลิตสินค้าเกษตรในปัจจุบัน (Existing Land Use) หรือเงื่อนไขสำหรับการผลิตอื่นๆ เช่น เป็นพื้นที่ปลอดโรค เป็นต้น ซึ่งในการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม นอกจากคำนึงถึงเขตการผลิตที่เหมาะสมแล้ว ยังต้องพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้อง คือ การปรับปรุงแบบการผลิตในเขตเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการผลิตและการตลาด การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าด้วยการพัฒนามาตรฐานสินค้าและลดต้นทุนด้วยการจัดการระบบขนส่งสินค้า (Logistic) เป็นต้น เมื่อมีการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตแล้ว ต้องถือว่าพื้นที่นั้นคือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการผลิต ซึ่งระดับพื้นที่/จังหวัดต้องพิจารณาใช้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมเป็นยุทธศาสตร์การผลิตด้านการเกษตร โดยวางระบบการจัดการทั้งหมดเข้าไปในพื้นที่ การสนับสนุนด้านต่างๆ ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ๑) พื้นที่ ๒) ชนิดสินค้า พืช ปศุสัตว์ ประมงที่เหมาะสมกับพื้นที่ (Commodities) และ ๓) เกษตรกรผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ (Human Resource) โดยใช้การตลาดเป็นตัวชี้้นำในการส่งเสริมการผลิต ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าผลผลิตออกมาแล้วต้องขายได้

ในราคาที่เหมาะสมภายใต้ และมีเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้คำแนะนำ และประสานงานกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นศูนย์ระดับชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยใช้หลักการของโซนนิ่งร่วมกับความต้องการของเกษตรกรเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ของเกษตรกรและประชาชนที่สนใจในด้านการเกษตรจากสถานที่จริง เรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ทำอาชีพการเกษตรและประสบความสำเร็จ เน้นการผลิตที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต พร้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

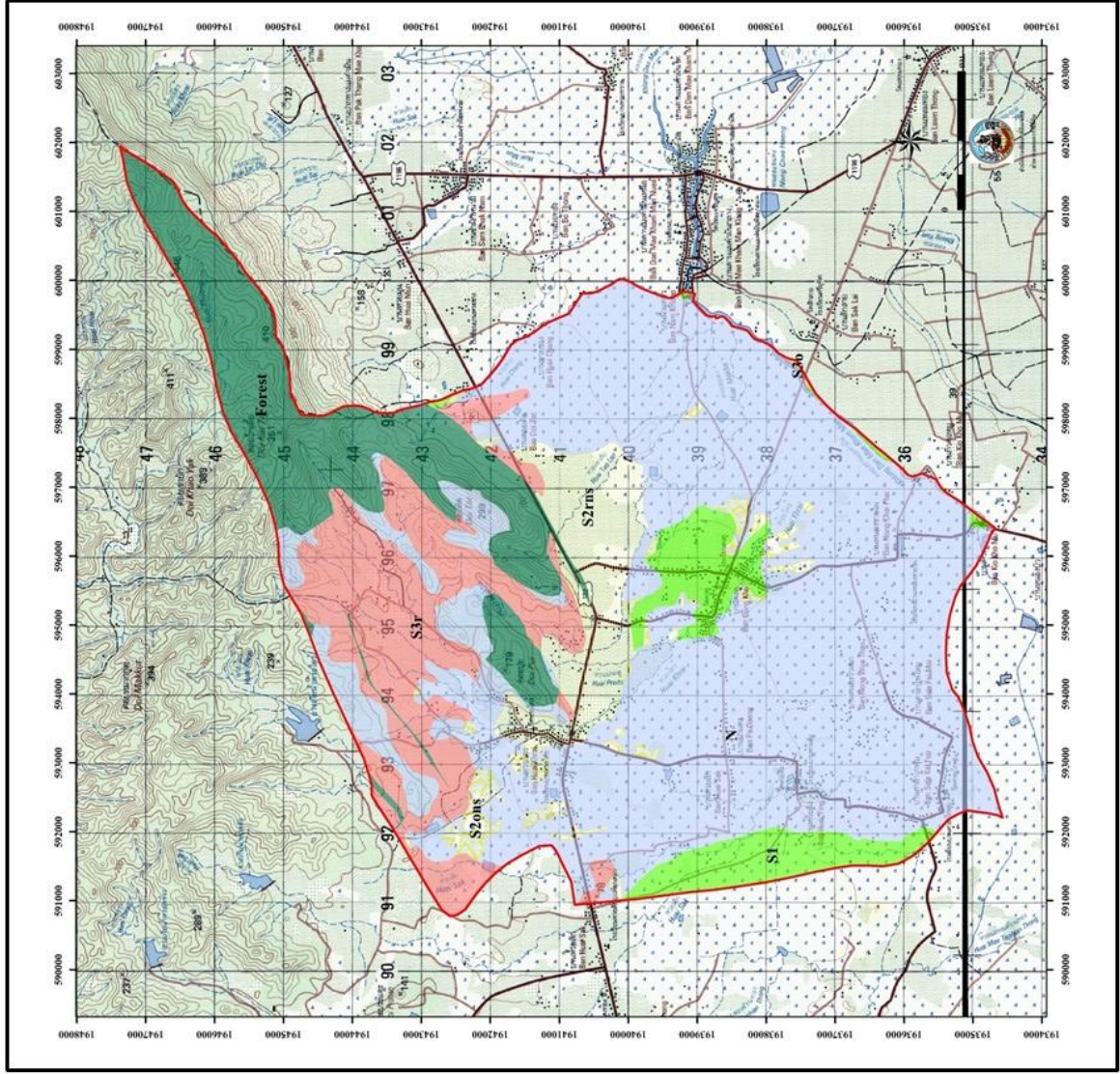
แผนที่ชุดดิน ตำบลดงคู่อำเภอศรีสาขาลัย จังหวัดสุโขทัย

แผนที่ความเหมาะสมที่ดินสำหรับการปลูกข้าว ตำบลคงคู อำเภอศรีสาสัย จังหวัดสุโขทัย

แผนที่เขตเหมาะสม (Zoning) สำหรับปลูกอ้อย ตำบลดงคู อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสุโขทัย

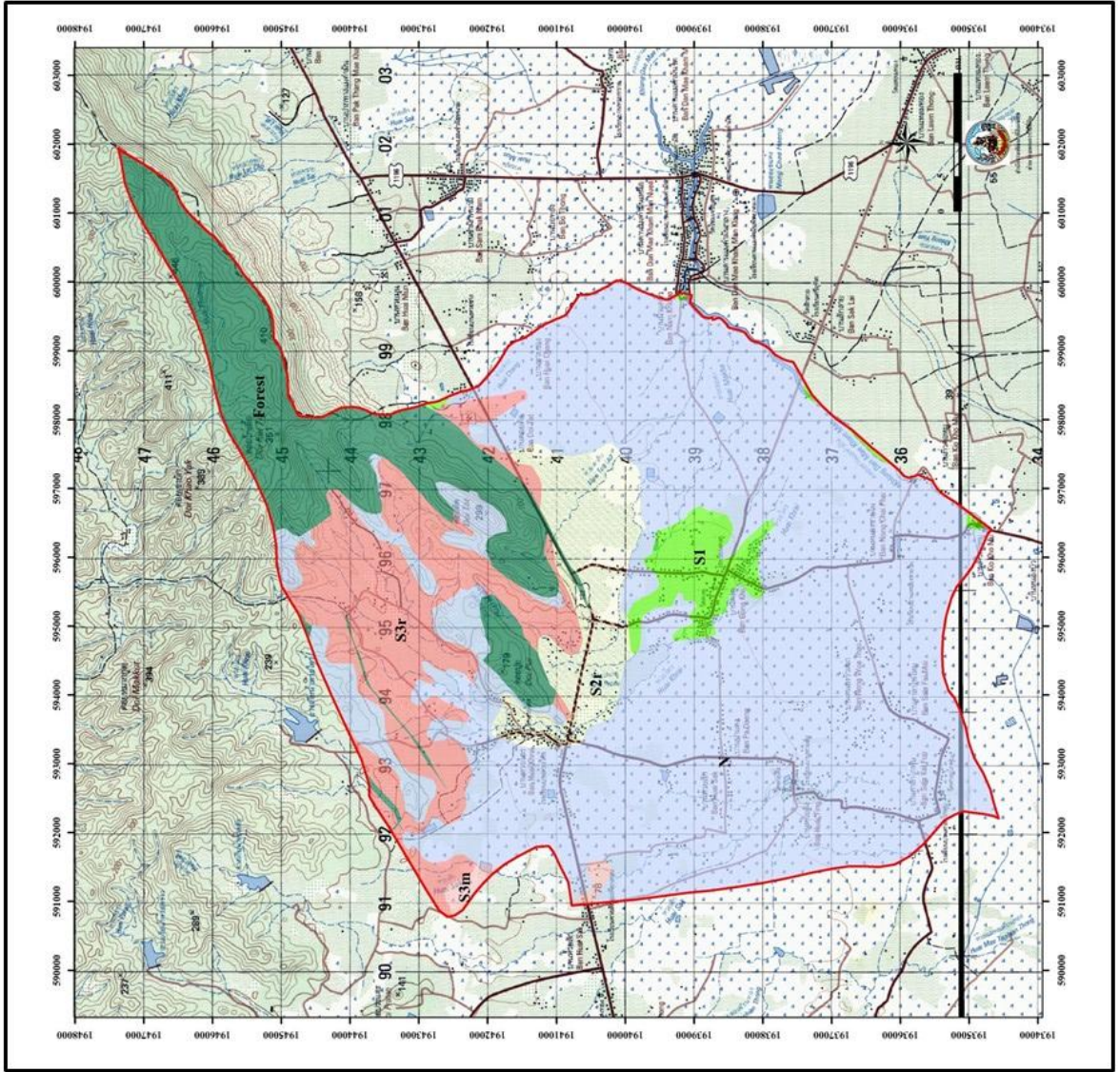

ระดับความเหมาะสมและข้อจำกัด

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)
S2ons	1,049
N	25,917
S1	2,855
S3r	6,030
S2rns	2,943
S3o	21
Forest	6,453
รวม	45,268

รายละเอียดข้อจำกัด
m : ปริมาณน้ำที่เป็นประโยชน์, **O** : ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน,
S : ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์, **e** : การเข้าถึงฟางคากของดิน,
n : ความสามารถในการเก็บรักษาอาหารในดิน, **Z** : ความเป็นพิษของดิน,
f : ความสามารถในการร่อนโซของราก

แผนที่เขตเหมาะสม (Zoning) สำหรับปลูกข้าวโพด ตำบลงิ้วขาว อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร

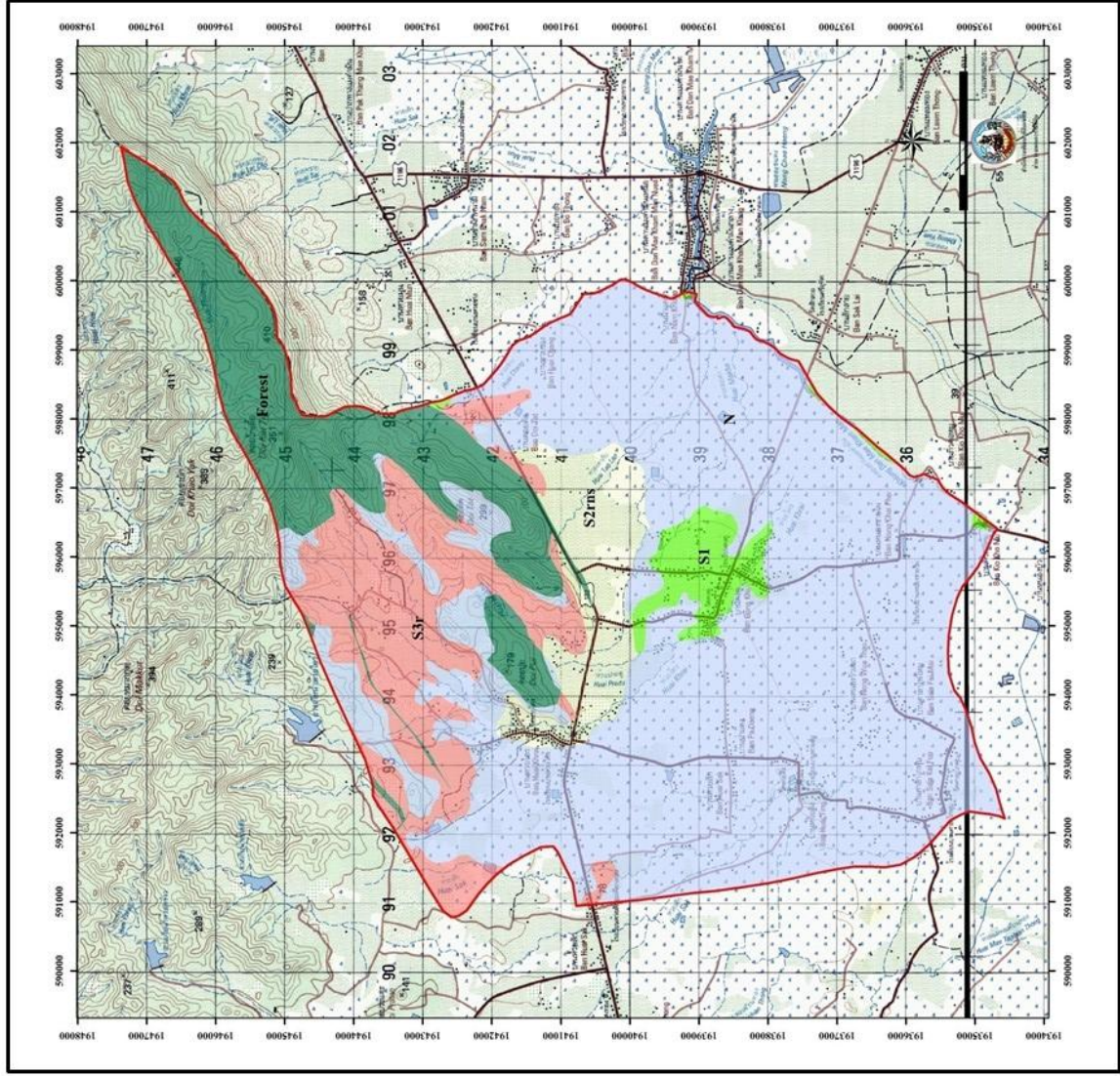

ระดับความเหมาะสมและข้อจำกัด

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)
N	28393
S3r	5783
S1	1422
S3m	262
S2r	2954
Forest	6453
รวม	45267

รายละเอียดข้อจำกัด
m : ปริมาณน้ำที่เป็นประโยชน์, **O** : ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน,
S : ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์, **e** : การเข้าถึงพื้นที่ของดิน,
n : ความสามารถในการเก็บรักษาไนโตรเจน, **Z** : ความชื้นของดิน,
r : ความสามารถในการชลประทาน

แผนที่เขตเหมาะสม (Zoning) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง ตำบลงิ้ว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

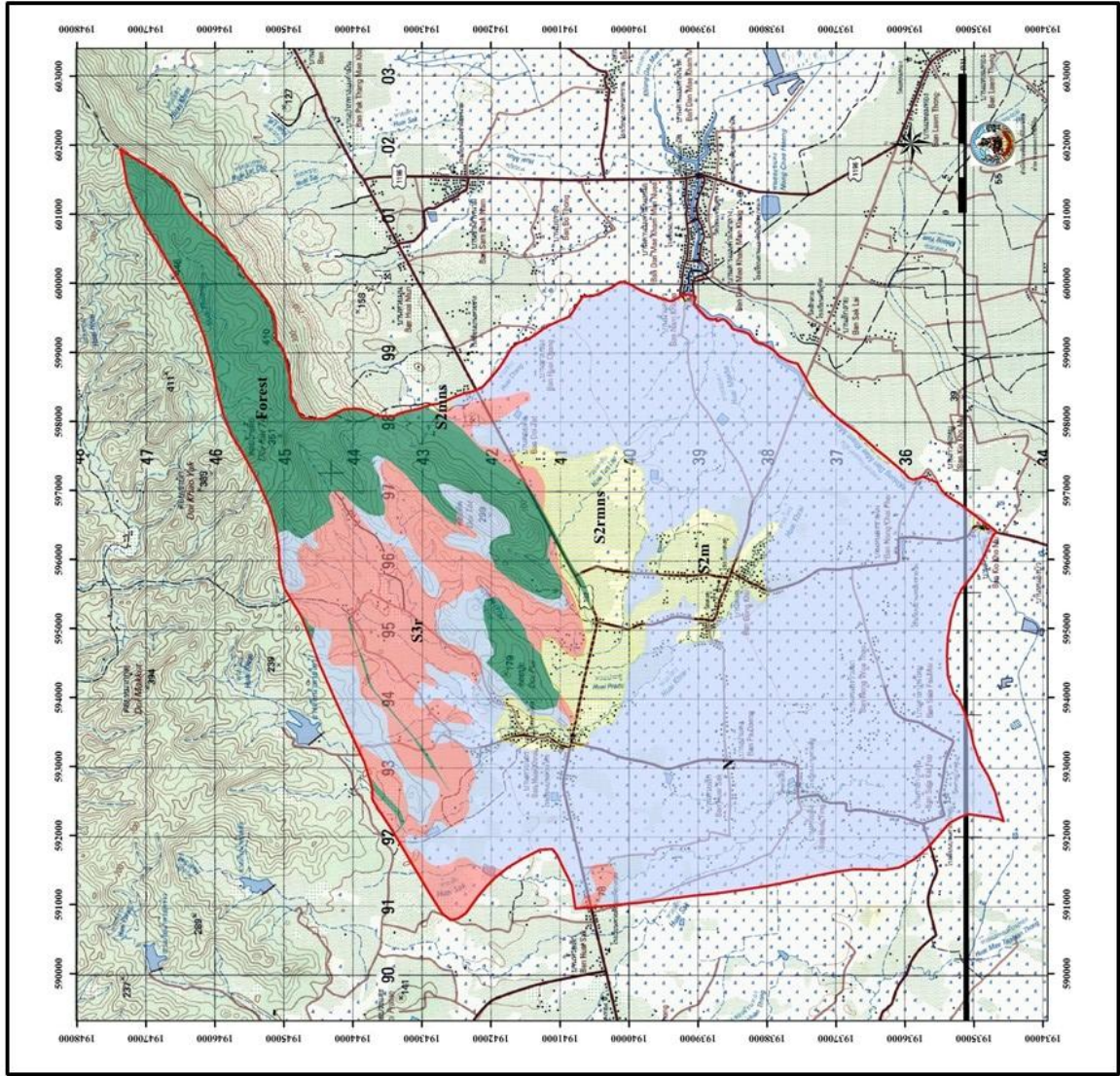

ระดับความเหมาะสมและข้อจำกัด

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)
N	28,437
S1	1,413
S3r	6,029
S2rns	2,936
Forest	6,453
รวม	45,268

รายละเอียดข้อจำกัด
m : ปริมาณน้ำที่เป็นประโยชน์, **o** : ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน,
s : ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์, **e** : การเข้าถึงแหล่งของดิน,
n : ความสามารถในการกักเก็บธาตุอาหารในดิน, **Z** : ความเป็นพิษของดิน,
r : ความสามารถในการขออนุญาตของราคา

แผนที่เขตเหมาะสม (Zoning) สำหรับปลูกยางพารา ตำบลงิ้วราย อำเภอศรีสาขาน้อย จังหวัดสุโขทัย

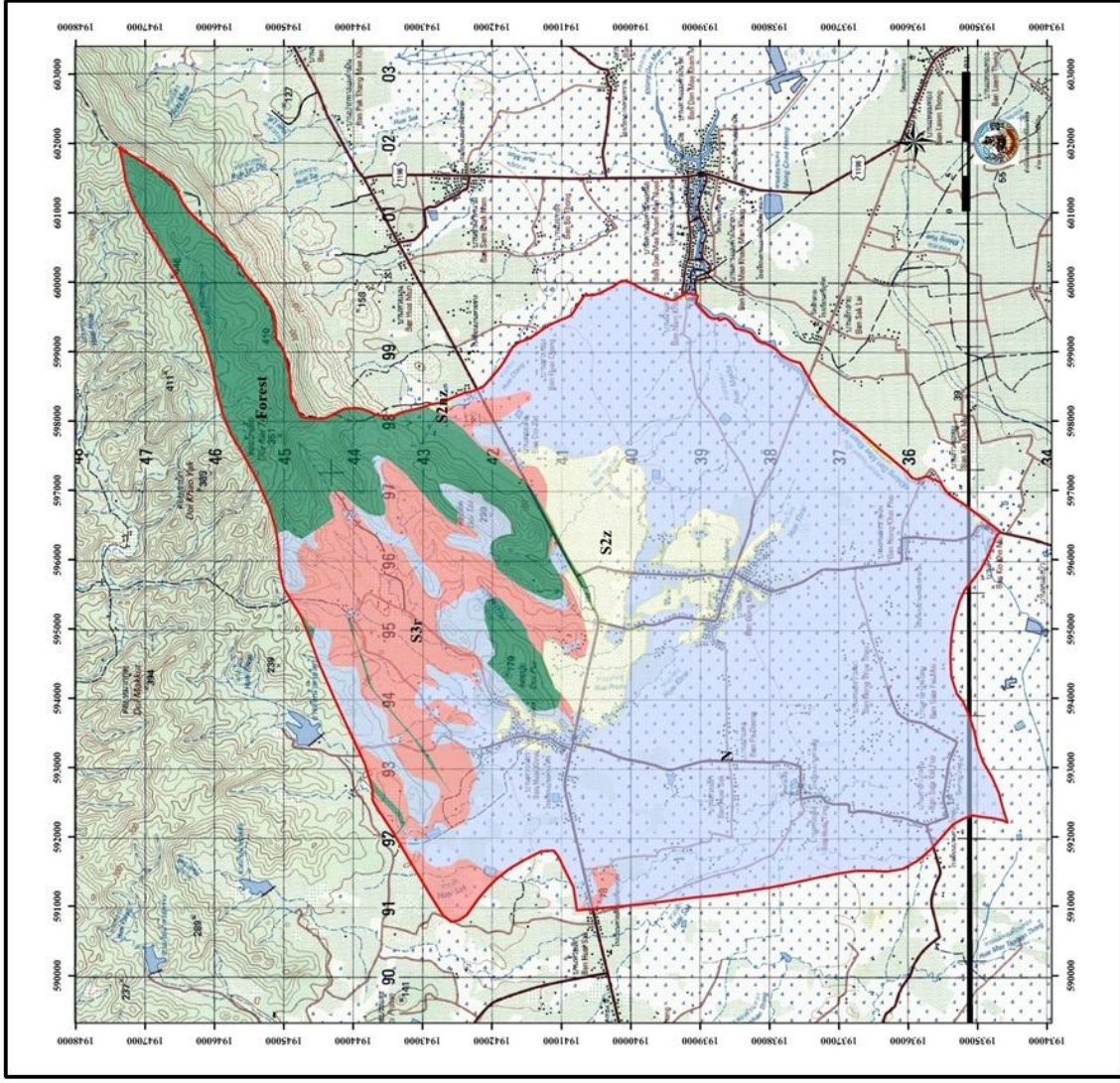

ระดับความเหมาะสมและข้อจำกัด

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)
S3r	6,046
S2mns	19
N	28,394
S2m	1,402
S2rmns	2,954
Forest	6,453
รวม	45,268

รายละเอียดข้อจำกัด
m : ปริมาณน้ำที่เป็นประโยชน์, **O** : ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน,
s : ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์, **e** : การเข้าถึงพลังงานของดิน,
n : ความสามารถในการเก็บธาตุอาหารไนโตรเจน, **Z** : ความเป็นพิษของดิน,
r : ความสามารถในการขออนุญาตปลูก

แผนที่เขตเหมาะสม (Zoning) สำหรับปลูกสับปะรด ตำบลงิ้ว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ระดับความเหมาะสมและข้อจำกัด

ระดับความเหมาะสม	พื้นที่ (ไร่)
N	29,466
Forest	6,453
S2z	3,420
S3r	5,910
S2nz	19
รวม	45,268

รายละเอียดข้อจำกัด

- m** : ปริมาณน้ำที่เป็นประโยชน์, **o** : ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน,
- s** : ปริมาณธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์, **e** : การตั้งพื้นที่หลายชนิด,
- n** : ความสามารถในการเก็บธาตุอาหารในดิน, **z** : ความเป็นพิษของดิน,
- r** : ความสามารถในการร่อนไหลของราก

๒.๑.๔ สีนค้ำเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

- ไม่มี -

๒.๑.๕ สีนค้ำเกษตรที่สำคัญ

- ข้าว
- อ้อยโรงงาน

สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

ข้าวนาปี

การใช้พันธุ์

- พันธุ์ข้าวพันธุ์ส่งเสริม เช่น ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, ชัยนาท ๑, พิษณุโลก ๒, กข ๔๙

การเตรียมดิน

เกษตรกรจะไถตะตากดินประมาณ ๑ เดือน วัตถุประสงค์เพื่อกำจัดวัชพืชและทำลายไข่ของแมลงศัตรูพืชในดิน ไถแปรและคราดปรับดินให้เรียบและยกร่องเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติดูแลแปลงนา

การปลูก

ส่วนใหญ่เกษตรกรจะทำนาหว่านสำรวยและนาหว่านน้ำตม เกษตรกรจะเริ่มเตรียมแปลงปลูกและทำการปลูกในระหว่างเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และทำการเก็บเกี่ยวระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ๓๐ กิโลกรัม/ไร่

ระบบการให้น้ำ

พื้นที่เกษตรกรรมตำบลดงคู มีบางหมู่บ้านที่มีระบบชลประทานเข้าถึง และบางส่วนใช้การสูบน้ำจากแหล่งน้ำในชุมชนมาใช้ในแปลงนา และมีบางพื้นที่ยังต้องใช้น้ำจากน้ำฝนในการทำนา

การใส่ปุ๋ย

เกษตรกรจะใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตจำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่ และจะใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ที่จากหว่านครั้งที่ ๑ ประมาณ ๔๕ วัน โดยใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๘-๘ /๑๘-๘-๘ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ในระยะข้าวออกดอก (ก่อนตั้งท้อง)

การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เครื่องเกี่ยวนาดข้าวในระยะพลับพลึง เมื่อดำเนินการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วจะไปจำหน่ายให้พ่อค้าจามจุรีรับซื้อโดยทันที

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

เกษตรกรใช้วิธีป้องกันกำจัดโรคแมลง-แมลง โดยการพ่นสารเคมี เฉลี่ย ๓ ครั้งต่อฤดูกาล การป้องกันกำจัดวัชพืช เกษตรกรจะใช้วิธีการป้องกันและกำจัดวัชพืชโดยการพ่นสารเคมีคลุมหญ้าจำนวน ๑ ครั้ง หลังจากข้าวงอกแล้วประมาณ ๑๕ วัน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๑๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปีในตำบลดงคู อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					←		△		→			
									←	▽		→

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

สัญลักษณ์ ←→ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลดงคู่ มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๖๗๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตข้าว เป็นเงิน ๓,๙๗๐ บาท

ตารางที่ ๑๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ตำบลดงคู่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

รายการ	ในเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	นอกเขตชลประทาน (บาท/ไร่)	
ไถตะ	๒๕๐	๒๕๐	
ไถแปร	๒๕๐	๒๕๐	
พันธ์ข้าว (๓๐กก./ไร่)	๖๐๐	๖๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)			
-ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง	-	๑๒๐	
-ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐	
ใส่ปุ๋ย (๒ ครั้ง)			
ครั้งที่ ๑+ค่าแรง	๓๓๕	๓๓๕	
ครั้งที่ ๒+ค่าแรง	๓๓๕	๓๓๕	
สารกำจัดแมลง			
ครั้งที่ ๑ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐	
ครั้งที่ ๒ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐	
ครั้งที่ ๓ + ค่าแรง	๑๒๐	๑๒๐	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๒๐๐	๕๐๐	
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	
ค่ารถขนส่ง	๑๐๐	๑๐๐	
ค่าเช่า	๕๐๐	๕๐๐	
รวมค่าใช้จ่าย	๓,๕๕๐	๓,๙๗๐	
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	๖๐๐	๕๗๕	
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	๗.๕๐	๗.๕๐	
รายได้รวม (บาท/ไร่)	๔,๕๐๐	๔,๓๑๒	
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๙๕๐	๓๔๒	

ที่มา :
 เกษตรอำเภอ
 พ.ศ.๒๕๖๔

สำนักงาน
 ศรีสัชนาลัย,

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเกษตรกรส่วนใหญ่นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ลานรับซื้อผลผลิตในตำบล และเก็บผลผลิตบางส่วนไว้ทำเป็นเมล็ดพันธุ์ในฤดูต่อไป แต่ก็มีเกษตรกรบางหมู่บ้านที่เก็บผลผลิตข้าวไว้บริโภคในครัวเรือน

อ้อยโรงงาน

การใช้พันธุ์

เกษตรกรตำบลดงคู่นิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น ๓ ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตค่อนข้างดี และมีความเหมาะสมกับพื้นที่

การเตรียมดิน

เกษตรกรจะมีการเตรียมดิน จำนวน ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ไถตะ ครั้งที่ ๒ ไถแปร และครั้งที่ ๓ เป็นการไถยกร่อง

การปลูก

เกษตรกรจะทำการปลูก ระยะห่างระหว่างแถว ๑๐๐-๑๓๐ เซนติเมตร ระยะห่างระหว่างหลุม ๕๐ เซนติเมตร หลุมละ ๒ ท่อน จะใช้พันธุ์อ้อย ๑.๕ ต้นต่อไร่

การใส่ปุ๋ย

ในการผลิตอ้อยของเกษตรกรตำบลดงคู่น จะใส่ปุ๋ยจำนวน ๒ ครั้ง

- ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูกอ้อยแล้วประมาณ ๑ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่
- ครั้งที่ ๒ ใส่ขณะอ้อยอายุประมาณ ๓ - ๕ เดือน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘/๑๘-๘-๘ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

ต่อไร่

การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

นอกจากวัชพืชจะถูกทำลายจากการไถพรวนแล้ว เกษตรกรจะพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืชชนิดพ่นเพื่อฆ่าวัชพืช เมื่ออ้อยอายุ ๒-๓ เดือน (ก่อนใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒)

การเก็บเกี่ยว

- การเก็บเกี่ยวโดยการตัด เมื่ออ้อยอายุประมาณ ๑ ปี หรือก่อนออกดอก
- การเก็บเกี่ยวโดยการเผาซึ่งจะทำให้อ้อยเสียคุณภาพ

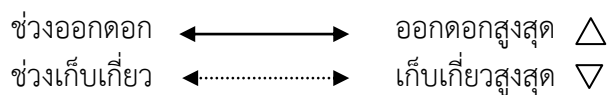
ปฏิทินการผลิตอ้อยโรงงาน ของเกษตรกรในตำบลดงคู่น ดังนี้

ตารางที่ ๑๕ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในตำบลดงคู่น อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน	←————→										←————→ ↑ ↓	
	←.....→										←.....→	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรอำเภอศรีสัชนาลัย

สัญลักษณ์

ต้นทุนการผลิต

ตำบลแม่ดงคู่น มีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๔ ตำบลดงคู อำเภอสรีษัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ที่	รายการ	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)		
		ปีที่ ๑	ต่อ ๑	ต่อ ๒
๑	ค่าเตรียมดิน -ครั้งที่ ๑ ผาน ๓ จำนวน ๑ รอบ -ครั้งที่ ๒ ผาน ๗ จำนวน ๑ รอบ -จอบหมุน จำนวน ๑ รอบ	๖๕๐ ๒๕๐ ๒๕๐	- - -	- - -
๒	ค่าพันธุ์อ้อย (ไร่ละ๑ ต้นๆละ ๒,๐๐๐ บาท)	๒,๐๐๐	-	-
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๐๐๐	-	-
๔	ค่าปุ๋ยเคมี -ครั้งที่ ๑ (รองพื้น) -ครั้งที่ ๒	๖๐๐ ๖๐๐	๖๐๐ ๖๐๐	๖๐๐ ๖๐๐
๕	ค่าหยดน้ำ -ครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒	๕๐๐ ๕๐๐	๕๐๐ ๕๐๐	๕๐๐ ๕๐๐
๖	ค่าสารกำจัดวัชพืช -ครั้งที่ ๑ + ค่าแรงงาน -ครั้งที่ ๒ +ค่าแรงงาน	๒๕๐ ๒๕๐	๒๕๐ ๒๕๐	๒๕๐ ๒๕๐
๗	ค่าจ้างตัด	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๘	ค่าขนส่ง	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
	รวมค่าใช้จ่าย	๙,๘๕๐	๕,๗๐๐	๕,๗๐๐
	ผลผลิตเฉลี่ย/ไร่ (กิโลกรัม)	๑๓,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๘,๐๐๐
	ราคาผลผลิต/ตัน (บาท)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
	รายได้รวม (บาท/ไร่)	๑๐,๔๐๐	๘,๐๐๐	๖,๔๐๐
	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	๕๐๐	๒,๓๐๐	๗๐๐

ที่มา : กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อ้อยโรงงานบ้านดงคู ตำบลดงคู อำเภอสรีษัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

๒.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<p>ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด</p>	<p>๑. น้ำไม่เพียงพอ ๒. ดินเสื่อมโทรม ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. โรคและแมลง ๕. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๖. ขาดพันธุ์ดี ๗. สภาพแวดล้อม ๘. แหล่งรับซื้อมีน้อย ๙. ภัยธรรมชาติ ๑๐. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ เรื่องการจัดการโรค-แมลง ๑๑. ผลผลิตคุณภาพต่ำ</p>	<p>๑. วางแผนการผลิต/จัดระบบการปลูกพืช/ปรับปรุงระบบน้ำ ๒. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยด ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ศัตรูพืช ๔. ให้ความรู้ด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๕. จัดทำแปลงพยานกรณีเตือนการระบาดของศัตรูพืช ๖. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มผลิต พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ ใช้อเอง ๗. รวมกลุ่มกันจำหน่ายผลผลิต ๘. ปรับปรุงสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ผลิตข้าวสารจำหน่าย ๙. ให้ความรู้ด้านการลดต้นทุน ๑๐. อนุรักษ์การใช้ปุ๋ยสั่งตัดและชีวภัณฑ์แทนการใช้เคมี ๑๑. อนุรักษ์และส่งเสริมการประกอบอาชีพการเกษตรตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๑๒. ภาครัฐกำหนดมาตรการควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีและสารเคมี อย่างจริงจัง ๑๓. รัฐมีการกำหนดราคาขั้นต่ำ และมีมาตรการบังคับใช้ ๑๔. ส่งเสริมสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปเพิ่มมูลค่า ๑๕. รัฐสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร</p>	<p>หมู่ที่ ๑-๙</p>	<p>มาก</p>

ตารางที่ ๑๗ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑. เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ ๒. กลุ่มเกษตรกรขาดความเข้มแข็งและความต่อเนื่อง ๓. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ และทักษะในการทำการเกษตร ทางด้านการปลูกพืช	๑. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร รุ่นเก่า ๒. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ ๓. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์	๑. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการแปรรูป ๒. สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน ผู้บริโภคขาดความเชื่อมั่น ๓. ผลผลิตในการนำมาแปรรูปไม่เพียงพอ/เกษตรกรผลิตไม่พื่อต่อความต้องการในการบริโภค ๔. เกษตรกรขายผลผลิตสดได้เงินได้เร็วกว่าการแปรรูป ซึ่งมีขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน	๑. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. วางแผนการผลิตทั้งในส่วนด้านการปลูกพืชและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน ๔. สร้างแรงจูงใจและการรับรู้ให้เกษตรกรเห็นถึงความแตกต่างของราคาก่อนการแปรรูปและหลังแปรรูปจำหน่าย	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพและวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๑๘ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีพื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกข้าว S๑+S๒ ๒. มีพื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกข้าวที่สามารถขอการรับรองมาตรฐาน ๓. ๔.	๑. ฝนแล้ง ๒. ระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ๓. ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ๔. ยังไม่มีสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ๕. ยังไม่มีสมาร์ตฟาร์มเมอร์ในทุกพื้นที่ ๖. เกษตรกรอายุเฉลี่ยสูง และขาดความกระตือรือร้น ๗. ขาดการปรับปรุงดิน ๘. ต้นทุนการผลิตสูง
โอกาส (O) ๑. มีโรงงานผลิตน้ำตาลในพื้นที่ ๒. มีหน่วยงานสนับสนุนด้านมาตรฐานการผลิต ๓. การคมนาคมขนส่งค่อนข้างสะดวก ๔. มีกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์/ธนาคารข้าว ๕. มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ ๖. มีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ๑. ส่งเสริมสินค้าอินทรีย์ และ GAP ๒. พัฒนาตลาดเกษตรกร ๓. ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตร ๔. สร้างเครือข่ายเกษตรกร ศูนย์เรียนรู้ ๕. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ๑. สร้างแหล่งชลประทาน/แหล่งเก็บน้ำ ๒. จัดทำโครงการด้านพัฒนาสินค้าเกษตร/มาตรฐานการผลิต ๓. พัฒนาสมาร์ตฟาร์มเมอร์ (SF) ๔. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตพืช ๕. สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ๖. พัฒนาอาชีพเสริมสร้างรายได้
ภัยคุกคาม (T) ๑. ภาวะการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ๒. ขาดแหล่งรับซื้อผลผลิตข้าว ๓. พ่อค้าคนกลางมีอำนาจจกดราคา ๔. ภัยธรรมชาติ ๕. โรคและแมลงศัตรูชนิดใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ๑. จัดระบบการปลูกพืช ๒. โครงการสร้างตลาดเกษตรกร/กลุ่มเครือข่าย	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ๑. สร้างอาชีพเสริมให้เกษตรกร ๒. สร้าง YSF

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑.กลยุทธ์เชิงรุก SO

- ๑.๑ ส่งเสริมสินค้าที่ได้มาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) และสินค้าอินทรีย์
- ๑.๒ ตลาดเกษตรกร
- ๑.๓ สร้างเครือข่ายเกษตรกร และศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร
- ๑.๔ ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้า
- ๑.๕ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๒.กลยุทธ์เชิงแก้ไข WO

- ๒.๑ แหล่งชลประทาน หรือแหล่งกักเก็บน้ำ
- ๒.๒ ปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเป็นการปลูกพืชแบบหมุนเวียนหรือปลูกพืชหลากหลาย
- ๒.๓ จัดทำโครงการด้านพัฒนาสินค้าเกษตร และขอรับรองมาตรฐานการผลิต
- ๒.๔ พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง Smart Farmer / Young Smart Farmer
- ๒.๕ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตพืช
- ๒.๖ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง
- ๒.๗ พัฒนาอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้

๓.กลยุทธ์เชิงป้องกัน ST

- ๓.๑ จัดระบบการปลูกพืช
- ๓.๒ โครงการสร้างตลาดเกษตร หรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกร

๔.กลยุทธ์เชิงรับ WT

- ๔.๑ สร้างอาชีพเสริมใหม่เกษตรกร
- ๔.๒ สร้าง Young Smart Farmer

